

Stichting WESP
Componistenlaan 55a
2215 SN VOORHOUT
T 0252-218521
F 0252-222032
E info@wespweb.nl
W www.wespweb.nl

April 2010

'Ik heb zelf de regie weer een beetje teruggenomen'

Resultaten van een onderzoek naar de effecten
van een eigen zorg- en ondersteuningsplan dat tot
stand kwam door een door MEE Amstel en Zaan
aangeboden Eigen Kracht-conferentie

Colofon

Titel	: 'Ik heb zelf de regie weer een beetje teruggenomen.' Resultaten van een onderzoek naar de effecten van een eigen zorg- en ondersteuningsplan dat tot stand kwam door een door MEE Amstel en Zaan aangeboden Eigen Kracht-conferentie.
Auteur	: Martin Schuurman
Uitgever	: Stichting WESP, Voorhout
Medewerkers Stichting WESP	: Fiet van Beek, Mariël Floor, Peter Gramberg, Marcia van der Meer, Jorien Meerdink, Catharina Mulder en Annemiek Verheij
Opdrachtgever	: MEE Amstel en Zaan
Met dank aan	: Klanten en MEE-consulenten van MEE Amstel en Zaan die mee wilden werken aan een interview, Jacqueline Banel, Monique Bontje, Sacha van Hoorn, Lineke Joanknecht en de Eigen Kracht-coördinatoren die in het kader van dit project een Eigen Kracht-conferentie hebben afgerond.
Ontwerp omslag	: Laurien Stam, Zwolle

©2010 Stichting WESP (II)

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting WESP (II).

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de krachtens art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 verschuldigde vergoeding vooraf met Stichting WESP (II) overeen te komen en te voldoen. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze rapportage in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Stichting WESP (II) te wenden.

No part of this report may be reproduced in any form, by print, photo-print, microfilm or any other means without written permission from Stichting WESP (II).

'De Eigen Kracht-conferentie werkt vooral als de boel vastloopt, er komen dan steeds meer professionals, maar dat maakt het er niet beter op. Als er teveel dingen bij elkaar komen, dan is het ideaal om een Eigen Kracht-conferentie in te zetten.'

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding voor dit onderzoek	7
1.2	Onderzoeksvragen	8
1.3	De opzet en uitvoering van het onderzoek.....	9
1.4	De opbouw van dit rapport	11
2	Uitkomsten van de registraties van de gehouden conferenties	13
2.1	Feitelijke gegevens over de conferenties	13
2.2	Locatie, aanwezig en resultaat	16
2.3	De tevredenheid over de conferenties	17
2.3.1	Tevredenheid van de coördinatoren.....	17
2.3.2	Tevredenheid van de aanmelders.....	18
2.3.3	Tevredenheid van deelnemers uit familie en sociaal netwerk	21
2.4	Follow-up	25
3	De beantwoording van de onderzoeksvragen	27
3.1	De conferenties en de betrokkenheid van MEE Amstel en Zaan	27
3.2	Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	30
3.3	De betekenis van de conferenties	33
4	Conclusies en aanbevelingen	37
4.1	Inhoudelijke conclusies.....	37
4.2	Aanbevelingen voor MEE Amstel en Zaan.....	39
	Bijlagen	41
	Bijlage 1: Vragenlijst hoofdpersoon Eigen Kracht-conferenties MEE Amstel en Zaan (3 maanden)	43
	Bijlage 2: Vragenlijst hoofdpersoon Eigen Kracht-conferenties MEE Amstel en Zaan (9 maanden)	49
	Literatuurverwijzingen	55

1 Inleiding

In dit eerste hoofdstuk gaan we om te beginnen (paragraaf 1.1) in op de aanleiding voor dit onderzoek. Vervolgens (paragraaf 1.2) benoemen we de onderzoeksvragen. Daarna (paragraaf 1.3) komen de opzet en uitvoering van het onderzoek aan bod. Afgesloten wordt (paragraaf 1.4) met een overzicht van de inhoud van de rest van dit rapport.

1.1 Aanleiding voor dit onderzoek

MEE Amstel en Zaan heeft al enkele jaren ervaring met het inzetten van Eigen Kracht-conferenties. In de jaren 2005-2007 werden Eigen Kracht-conferenties voor 36 klanten van MEE gehouden. Driekwart daarvan was bestemd voor klanten met een verstandelijke beperking, een kwart voor mensen met een lichamelijke beperking.

De Eigen Kracht-conferentie past bij de werkwijze en het gedachtegoed van MEE. MEE werkt vanuit de empowerment gedachte en ondersteunt de visie van de Eigen Kracht *Centrale* dat mensen het recht hebben om binnen hun eigen sociale kring een plan te maken voordat instituties besluiten gaan nemen.

Binnen de organisatie is voor deze conferenties de werkwijze 'Op eigen kracht' ontwikkeld, speciaal voor consulenten Volwassenen en Jeugd (MEE Amstel en Zaan, 2009).

Naast deze lijn met betrekking tot Eigen Kracht-conferenties heeft MEE Amstel en Zaan een aantal jaren geleden meegedaan aan de pilot 'Integraal zorg- en ondersteuningsplan', een project in samenwerking met de gemeente Amsterdam. De organisatie heeft vervolgens het project 'Beter met eigen plan' gestart. Doel van het project was de opgedane kennis en ervaring uit de eerdere pilot binnen MEE Amstel en Zaan te verspreiden en intern te borgen.

Centraal in het vervolgproject stond het werken vanuit het zorg- en ondersteuningsplan (ZOP). In de projectbeschrijving werd de verbinding tussen dit ZOP en de Eigen Kracht-conferentie gemaakt (MEE Amstel en Zaan, 2007). Dit gebeurde als volgt: 'Cliënten komen met behulp van een cliëntondersteuner van MEE tot een integraal zorg- en ondersteuningsplan (ZOP) met als doel zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen en mee te kunnen doen in de samenleving. Het integrale ZOP moet de versnipperde zorg- en hulpverlening bij elkaar brengen waarbij de cliënt de regie voert. Binnen de pilot worden methodieken toegepast die de eigen regievoering en cliëntparticipatie stimuleren. De werkwijze 'Eigen Kracht-conferentie' staat daarom voorop. Het integrale ZOP kan tot stand komen door het inzetten van een Eigen Kracht-conferentie.'

En voorts: 'Het ZOP dwingt tot samenwerking tussen bijvoorbeeld jeugdzorg, schuldhulpverlening, verslavingszorg, geïnstitutionaliseerde gehandicaptenzorg, arbeid, onderwijs en huisvesting. (...) Wij zijn enthousiast over het ZOP en de Eigen Kracht-conferentie omdat de doelen op een effectieve manier worden behaald. We zien dat de klant nu veel natuurlijker de regie neemt en dat ook het netwerk een grotere rol krijgt in het ondersteunen van de klant. Daarom willen wij deze werkwijze binnen de organisatie implementeren en borgen.'

Inmiddels is het idee van het ZOP door MEE Amstel en Zaan verlaten. De situatie anno 2010 is dat vanuit de hulpvraagverduidelijking, c.q. het verslag daarvan, met de klant een samenwerkingsplan en plan van aanpak worden gemaakt. De Eigen Kracht-conferentie kan van die plannen deel uitmaken. Maar zij kan ook vroeger in de relatie tussen MEE en

klant (zelfs vóór de hulpvraagverduidelijking) of later (bijvoorbeeld als men vast zit in het ondersteuningsproces) plaatsvinden. Of als er een situatie is gegroeid waarbij er zoveel hulpverleners bij de klant zijn betrokken dat er behoefte is het initiatief bij hem of haar zelf te leggen. Met andere woorden, de Eigen Kracht-conferentie kan flexibel worden ingezet.

Het wordt van belang gevonden om, op welk moment de Eigen Kracht-conferentie ook wordt toegepast, na te gaan wat de daadwerkelijke invloed van een conferentie is op het verdere proces van ondersteuning. Is een Eigen Kracht-conferentie inderdaad een effectief instrument voor een kwalitatief goed plan dat de klant kan helpen de regie over zorg en ondersteuning in eigen hand te krijgen en te houden?

Onderzoek naar de effecten van door MEE aangemelde Eigen Kracht-conferenties heeft tot dusver noch landelijk noch plaatselijk plaatsgevonden. Daarom is WESP gevraagd een dergelijk onderzoek uit te voeren. Een onderzoek dus naar de middellange termijneffecten van door MEE aangeboden Eigen Kracht-conferenties. In dit rapport wordt van de resultaten van dit onderzoek verslag gedaan.

1.2 Onderzoeksvragen

Elke Eigen Kracht-conferentie mondt uit in een zorg- en ondersteuningsplan dat door de conferentiedeelnemers wordt gemaakt. De centrale vraag in het onderzoek was: wat zijn de effecten van een plan dat tot stand komt door een Eigen Kracht-conferentie?

In de onderzoeksvragen is een onderscheid gemaakt tussen de voorwaarden om te komen tot een goed rendement van het plan en het rendement zelf.

De deelvragen over de voorwaarden waren:

1. Sluit het aanbod aan op de vraag van de klant (zoals vastgelegd in het plan)? Krijgt de klant wat in het plan staat?
2. Hoe is de verdeling van zorg en hulp in het plan? Wat is het aandeel van onbetaalde mantelzorg? Wat is het aandeel van het netwerk waarvoor, al dan niet vanuit PGB, wordt betaald? Wat is het aandeel van de professionele zorg?
3. Is er voldoende continuïteit in de zorg en ondersteuning aan de klant?

De deelvragen over het rendement waren:

4. Is het netwerk van de klant meer betrokken dan voorheen? Is het uitgebreid ten opzichte van de situatie van voor de Eigen Kracht-conferentie?
5. Hoe is de maatschappelijke participatie van de klant? Participeert de klant in de samenleving? Maakt de klant gebruik van reguliere dagbesteding en vrijetijdsbesteding, arbeid, opleiding?
6. Hoe verhoudt de inzet van professionele zorg zich tot wat verwacht werd op het moment van aanmelding bij Eigen Kracht?

De aard van het onderzoek was verkennend en kwalitatief. De belangrijkste uitkomst zou moeten zijn dat trends aangegeven zouden kunnen worden die voeding en richting kunnen geven aan het beleid van MEE Amstel en Zaan en haar samenwerkingspartners.

1.3 De opzet en uitvoering van het onderzoek

Onderzoeksgroep

Het onderzoek werd uitgevoerd onder tien klanten van MEE Amstel en Zaan, die tussen ongeveer 1 juli en 31 december 2008 een Eigen Kracht-conferentie meemaakten. Om representatieve uitspraken te kunnen doen was dit aantal te klein maar voor het aangeven van trends voldoende. De verwachting over deze doelgroep was dat zij divers zou zijn en zowel personen met een verstandelijke beperking als personen met een lichamelijke beperking zou bevatten.

De tien klanten werden verkregen door degenen die in de betreffende periode voor een conferentie werden aangemeld te vragen om medewerking aan het onderzoek te verlenen. Feitelijk werd de periode wat langer genomen, de geselecteerde conferenties vonden plaats tussen 30 augustus 2008 en 12 februari 2009. In deze periode werden door MEE 33 conferenties aangemeld waarvan er 26 daadwerkelijk doorgang vonden. Nadat bekend was dat de tiende zaak mee wilde werken aan het onderzoek, is door WESP aan MEE doorgegeven dat er door MEE geen zaken meer voor het onderzoek aangemeld behoeften te worden.

Meetinstrumenten

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden werden vier meetinstrumenten ingezet.

A. Aanmeldingsformulier Eigen Kracht-conferentie

Om een vergelijking te kunnen maken tussen de situatie bij aanmelding en de situatie drie en negen maanden later, werd een vragenlijst ontwikkeld die door de regiomanager van Eigen Kracht bij de aanmelding voor de conferentie ingevuld diende te worden. Hij of zij deed dit op basis van informatie die van de aanmelder (MEE) werd verkregen. Het betrof informatie over:

- Achtergrondgegevens (leeftijd, geslacht, woonvorm, dagbesteding).
- Welke actie ondernomen zou zijn wanneer er geen Eigen Kracht-conferentie zou worden gehouden.
- Mening van de aanmelder over benodigde professionele hulp.
- Welke personen uit familie en sociaal netwerk van de hoofdpersoon of -personen de aanmelder heeft ontmoet en met welke personen die de aanmelder niet had ontmoet, hij/zij op een andere manier contact heeft gehad.

B. Verslagformulier Eigen Kracht-conferentie

Van elke conferentie werd door de coördinator een verslagformulier ingevuld. Dit formulier bevatte:

- Een overzicht van alle aanwezigen en hun relatie tot de hoofdpersoon of -personen van de conferentie.
- De op de conferentie voorgelegde vragen.
- Het plan, uitgewerkt naar welke hulp de hoofdpersoon nodig heeft en wie daarvoor zorgt, hetzij om de hulp te geven hetzij om haar te organiseren (hoofdpersoon of -personen zelf, familie, netwerk en/of professionele hulpverleners).
- Afspraken over wat te doen als het plan moet worden aangepast (wie komen dan bij elkaar, wie neemt het initiatief daarvoor) en over de eerste nabespreking (wanneer die plaatsvindt, wie daarbij zijn en wie van die mensen contact met de anderen opneemt om bij elkaar te komen).

- Een lijstje van hulpverleners van wie de familie vindt dat zij het plan ook moeten ontvangen.

C. Gegevens landelijke registratie Eigen Kracht-conferenties

Standaard wordt van alle Eigen Kracht-conferenties die in ons land plaatsvinden, informatie verzameld. Voor de tien conferenties van dit onderzoek werd een apart bestand gemaakt. Het ging om informatie over:

- De conferenties zelf (problematiek en vragen die aan de orde zijn, achtergrond hoofdpersonen).
- Locatie, deelnemers en resultaat.
- Tevredenheid van betrokkenen (coördinatoren, aanmelder en familie en netwerk).
- Bevindingen van de follow-up na ongeveer drie maanden, wanneer deelnemers schriftelijk wordt gevraagd in hoeverre zij vinden dat de plannen zijn uitgevoerd.

D. Verslagen van interviews met hoofdpersonen en MEE-consulenten

Het belangrijkste instrument vormden de verslagen van de interviews die - na ongeveer drie en negen maanden na de conferentie - met de hoofdpersonen en MEE-consulenten werden gehouden.

De interviews met de MEE-consulenten vonden plaats aan de hand van een topiclijst met vragen over contacten van MEE met (het gezin van) de hoofdpersoon of -personen en de uitvoering van het plan. De hoofdpersonen werden bevestigd met behulp van vragenlijsten (zie bijlagen 2 en 3). De vragen hadden betrekking op:

- De woon- en leefsituatie en de eventuele veranderingen daarin.
- De stand van zaken met de uitvoering van het tijdens de conferentie gemaakte plan.
- De relatie tot de bij de conferentie betrokken personen en de eventuele veranderingen daarin.

De gegevens die door middel van dit viertal instrumenten werden verzameld, vormden de feitelijke bronnen voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. De relatie tussen de onderzoeksvragen en deze instrumenten is in tabel 1 schematisch samengevat.

Tabel 1: Opzet van het onderzoek: onderzoeksvragen en bronnen voor de beantwoording daarvan

Onderzoeksvragen	Instrumenten (bronnen) voor de beantwoording van de onderzoeksvragen*			
	A	B	C	D
1. Sluit het aanbod aan op de vraag van de klant?		x	x	x
2. Hoe is de verdeling van zorg en hulp in het plan?		x		
3. Is er voldoende continuïteit in de zorg en ondersteuning aan de klant?				x
4. Is het netwerk van de klant meer betrokken dan voorheen?				x
5. Hoe is de maatschappelijke participatie van de klant?				x
6. Hoe verhoudt de inzet van professionele zorg zich tot wat verwacht werd op het moment van aanmelding bij Eigen Kracht?	x			x

* A = Aanmeldingsformulieren Eigen Kracht-conferentie, B = Verslagformulieren Eigen Kracht-conferentie, C = Gegevens landelijke registratie Eigen Kracht-conferenties, D = Interviewverslagen, na drie en negen maanden.

Analyse

In feite was tabel 1 tevens de leidraad voor de analyse van het onderzoeksmateriaal. Zo werd de verdeling van zorg en hulp in het plan (onderzoeksvraag 2) beantwoord door zorgvuldige bestudering en ontleding van de beschrijving van het plan in het verslagformulier van de conferentie (bron B). Voor de beantwoording van alle overige onderzoeksvragen werd gebruik gemaakt van de interviewverslagen, al dan niet in combinatie met informatie verkregen via een of meerdere andere meetinstrumenten. De interviewverslagen van de hoofdpersonen, die een woordelijke neerslag waren van de gevoerde gesprekken, werden nauwkeurig gelezen, waarna de inhoud werd gesorteerd op onderzoeksvraag. Vervolgens werden samenvattende overzichten gemaakt over de totale groep van conferenties (zie verder hoofdstuk 3).

1.4 De opbouw van dit rapport

Alvorens de onderzoeksvragen te beantwoorden, wordt hierna (hoofdstuk 2) eerst gerapporteerd over de resultaten van de landelijke registratie van de tien conferenties. Niet alle informatie uit deze registratie was nodig voor de beantwoording van de onderzoeksvragen, feitelijk behoeften deze registraties alleen te worden gebruikt voor de beantwoording van de eerste onderzoeksvraag (zie tabel 1). Toch vinden we het belangrijk om de resultaten integraal weer te geven omdat zij een goed beeld geven van de tien conferenties als geheel.

Daarna (hoofdstuk 3) volgt beantwoording van de onderzoeksvragen. We sluiten af (hoofdstuk 4) met conclusies en aanbevelingen.

2 Uitkomsten van de registraties van de gehouden conferenties

Door WESP worden van alle Eigen Kracht-conferenties standaard registratiegegevens verzameld. Van de tien door MEE Amstel en Zaan aangemelde conferenties waarover dit onderzoek gaat, zijn de registratiegegevens apart bekeken. In dit hoofdstuk rapporteren we over de bevindingen daarvan. Achtereenvolgens komen aan de orde een aantal feitelijke gegevens over de conferenties (paragraaf 2.1 en 2.2), de tevredenheid over de conferenties (paragraaf 2.3) en informatie over de follow-up (paragraaf 2.4).

2.1 Feitelijke gegevens over de conferenties

Aantal onderzochte zaken

De resultaten uit de registraties hebben betrekking op tien conferenties die gehouden zijn in de periode van 30 augustus 2008 tot 12 februari 2009. In één geval was de periode tussen aanmelding en conferentie minder dan een maand, in drie gevallen tussen één en twee maanden, in vijf gevallen tussen twee en drie maanden en in één geval langer dan drie maanden.

In één geval betrof de aanmelding uitsluitend één of meerdere kinderen (minderjarige hoofdpersoon), in vijf gevallen uitsluitend een volwassen hoofdpersoon (18+) en in de vier overige gevallen zowel een kind als een volwassen hoofdpersoon. In totaal waren de conferenties bestemd voor tien kinderen en 11 volwassenen.

De aanmeldingen waren in meerderheid (negen gevallen) afkomstig van een hulpverlenende instantie, in één geval heeft de persoon voor wie conferentie gehouden is zichzelf aangemeld. Van de negen aanmeldingen via instanties zijn er acht afkomstig van MEE en één van Bureau Jeugdzorg (vrijwillig). Zowel in het geval waarin de persoon zichzelf aanmeldde als bij de aanmelding van Bureau Jeugdzorg was sprake van een klant van MEE Amstel en Zaan.

Van twee gevallen is onbekend hoe lang er al hulpverlening aanwezig was. In één geval was er geen hulpverlening, in vijf gevallen was het contact met de hulpverlening minder dan vijf jaar en in twee gevallen langer dan vijf jaar.

Achtergrondproblematiek

De achtergrondproblematiek van de aanmeldingen die tot een conferentie hebben geleid is divers. Problemen die te maken hebben met verstandelijke of lichamelijke beperkingen (de omgang daarmee, de gevolgen voor persoon en/of gezin) en problemen op het gebied van huisvesting en financiën komen het meest voor. In totaal zijn er 22 achtergrondproblemen genoemd, 2,2 per conferentie (zie tabel 2).

Tabel 2: Verdeling van de achtergrondproblematiek die tot de conferenties leidde

Achtergrondproblematiek conferenties	Aantal
Verstandelijke beperking ouders of kind	5
Lichamelijke beperking ouders of kind	4
Financiën en huisvestingsproblemen	4
Echtscheidingsperikelen	2
Overbelasting ouders	2
Psychiatrische problematiek	1
Pedagogische onmacht / verwaarlozing	1
Problemen met werk	1
Dood / ziekte	1
Verslaving	1
<i>Totaal</i>	<i>22</i>

Zorgen en vragen als uitgangspunt

Bij conferenties formuleren de aanmelders hun reden van verwijzing en de vraag (of de vragen) die zij aan familieleden willen voorleggen. Met andere woorden, zij definiëren hun zorgen over de situatie en benoemen de concrete zorgpunten. Deze vragen en zorgen zijn belangrijk omdat zij het uitgangspunt van de conferentie zijn. In de hier bestudeerde conferenties waren de vragen over een aantal onderwerpen verdeeld (tabel 3).

Tabel 3: Verdeling van de vragen die in de conferenties aan de orde waren, naar onderwerp

Vragen voor conferentie	Aantal
Zelfstandigheid	6
Financiën / huisvesting	4
Opvoeding	4
Woonplek	3
Vrije tijd	3
Medische kwesties	3
Voorziening gezag	2
Werk	2
Gedrag kind	2
Onderwijs	1
Omgangsregeling met ouders / anderen	1
Anders	3
<i>Totaal</i>	<i>34</i>

Gemiddeld werden per gehouden conferentie 3,4 vragen geformuleerd. Vragen die te maken hebben met zelfstandigheid, financiën/huisvesting en opvoeding kwamen het meest voor. In de categorie 'anders' zijn genoemd: voorkomen van spanningen en ruzies, het bieden van hulp in uiteenlopende situaties en het regelen van verslavingszorg.

Achtergrondkenmerken van de kinderen (minderjarige hoofdpersonen)

Bij de vijf aanmeldingen waar kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn, ging het om in totaal tien kinderen. Dat is dus gemiddeld twee kinderen per aanmelding. In tabel 4 is beschreven hoe deze groep van tien kinderen op een aantal achtergrondkenmerken was samengesteld.

Tabel 4: Samenstelling van de groep kinderen die bij de conferenties was betrokken, naar achtergrondkenmerken

Kenmerk	Samenstelling
Leeftijd	Bij de leeftijd valt op dat de categorie 5-12 jarigen weinig voorkomt: de meeste kinderen zijn onder de 5 jaar (5) óf boven de 13 jaar (4).
Geslacht	Het gaat uitsluitend om jongens.
Etniciteit	Verreweg de meeste kinderen (9 van de 10) hebben een niet-Nederlandse achtergrond: 3x Turkse, 3x Koerdische, 2x Pakistaanse en 1x Surinaams / Hindoestaanse.
Verblijfplaats	Bijna alle kinderen (9 van de 10) woonden ten tijde van de aanmelding bij één of beide ouders. Eén kind verbleef in een opvanghuis voor kinderen met beperkingen.
Woonplaats	De kinderen waren ten tijde van de aanmelding woonachtig in Purmerend (3x), Nieuw Vennep (3x), Amsterdam (3x) en Uithoorn (1x).

Erg opvallend is dat alle kinderen jongens betroffen. We hebben hier geen sluitende verklaring voor. Uit landelijke cijfers over Eigen Kracht-conferenties weten we dat in de jeugdzorg jongens vaker dan meisjes hoofdpersoon van een conferentie zijn. Wellicht speelt dat verschil ook hier een rol.

Achtergrondkenmerken van de volwassenen (meerderjarige hoofdpersonen)

Bij negen zaken waren (ook) volwassen hoofdpersonen betrokken. In totaal ging het om 11 volwassenen, 1,2 per aanmelding. In tabel 5 is de verdeling van deze 11 personen beschreven op een aantal achtergrondkenmerken.

Tabel 5: Samenstelling van de groep volwassen hoofdpersonen die bij de conferenties was betrokken, naar achtergrondkenmerken

Kenmerk	Verdeling
Leeftijd	De leeftijd van de volwassenen is in alle gevallen boven de 26 jaar. Er zijn geen hoofdpersonen tussen de 18 en 26 jaar.
Geslacht	Het gaat om 5 mannen en 6 vrouwen.
Etniciteit	5 volwassen hoofdpersonen hebben een Nederlandse achtergrond. De achtergrond van de overige 6 volwassenen is Turks (3x), Pakistaans (1x), Koerdisch (1x) en onbekend (1x). Van laatstgenoemde persoon is wel bekend dat hij/zij een niet-Nederlandse achtergrond heeft.
Verblijfplaats	8 volwassen hoofdpersonen woonden zelfstandig, 2 woonden bij hun ouders en 1 woonde bij andere familie.
Woonplaats	Ten tijde van de aanmelding waren de volwassen hoofdpersonen woonachtig in Amsterdam (5x), Purmerend (2x), Nieuw Vennep (1x), Uithoorn (1x), Hoorn (1x) en Aalsmeer (1x).

2.2 Locatie, aanwezigen en resultaat

Locatie

De tien conferenties zijn gehouden op verschillende locaties (buurthuizen, verzorgingshuis, gebouw van hulpverlenende instantie, kerk, moskee, bij iemand thuis). Zij hebben vooral overdag plaatsgevonden; in enkele gevallen liep de bijeenkomst door tot in de avond. De verdeling doordeweeks en in het weekend was precies half om half.

De meeste conferenties duurden tussen drie en vijf uur. Het besloten deel duurde in de meeste gevallen minder dan drie uur.

Aantal aanwezigen

In totaal hebben 126 personen aan de Eigen Kracht-conferenties deelgenomen. Dat is 12,6 deelnemers per conferentie. Bij deze aantallen zijn de coördinator en de eventuele externe tolk (in twee gevallen was hiervan sprake) niet meegerekend. De kleinste conferentie telde vijf deelnemers, de grootste telde 24 deelnemers.

Van 122 personen is bekend in welke hoedanigheid zij aan de conferentie hebben meegewerkt, dat wil zeggen wat hun rol en/of positie was (zie tabel 6). Het betrof 64 personen uit de familiekring (23 minderjarige en meerderjarige hoofdpersonen en 41 overige familieleden), 36 vrienden en kennissen en 22 professionals.

Tabel 6: Verdeling van de deelnemers aan de conferentie naar hoedanigheid

Categorie van aanwezigen	Hoedanigheid waarin deelgenomen	Aantal
Familieleden	Minderjarige hoofdpersonen	12
	Volwassen hoofdpersonen	11
	Ooms / tantes	13
	Ouders	10
	Grootouders	3
	Neven / nichten	3
	Anders (broers / zussen, overige familieleden)	12
	<i>Totaal</i>	<i>64</i>
Sociaal netwerk	Vrienden	36
	Anders (buren, kennissen, collega's)	0
	<i>Totaal</i>	<i>36</i>
Professionals	Aanmelder	6
	Hulpverleners	12
	School	3
	Anders	1
	<i>Totaal</i>	<i>22</i>
	<i>Totaal aantal aanwezigen</i>	<i>122</i>

Er waren ook mensen afwezig. In totaal 28 mensen waren wel uitgenodigd voor de conferentie, maar konden of wilden niet aanwezig zijn. Het ging om acht hulpverleners en 20 mensen uit de familie of het sociale netwerk.

Eén persoon was niet welkom omdat iemand anders (niet de hoofdpersoon) niet wilde dat deze persoon bij de conferentie aanwezig was. De reden daarvan is onbekend.

Resultaat

Alle conferenties zijn afgesloten met een plan. In acht plannen vroeg de familie om professionele hulp. In alle plannen is de afspraak opgenomen dat er een evaluatie zou plaatsvinden en dat de familie weer bij elkaar zou komen als de omstandigheden daartoe aanleiding gaven.

Volgens de registratie leidden de plannen in drie gevallen tot een wijziging van de verblijfplaats van de kinderen, maar de aard van de wijziging is niet geregistreerd.

2.3 De tevredenheid over de conferenties

Bij Eigen Kracht-conferenties wordt altijd uitgebreid de tevredenheid van de aanmelders en de deelnemers nagegaan. In dit onderzoek is ook de tevredenheid van de coördinatoren gepeild.

2.3.1 Tevredenheid van de coördinatoren

De coördinatoren waarderen de samenwerking met de aanmelder gemiddeld met een 8,1. Er zijn geen onvoldoendes. De waardering wordt met de volgende opmerkingen toegelicht:

‘Een 6. Als ik haar nodig had moest ik altijd achter haar aanbellen. Ook was zij niet bereid op de conferentie aanwezig te zijn omdat het op zondag viel. Haar bijdrage op papier was wel duidelijk.’

‘Een 7. Voor de samenwerking.’

‘Een 8. De hulpverlener heeft alle vragen kunnen beantwoorden.’

‘Een 8. Ze was vervanger van de oorspronkelijke aanmeldster die plotseling verhuisde. Zij heeft zich in korte tijd heel goed ingewerkt en was heel informatief en dienstverlenend in de conferentie.’

‘Een 8. Er was goede afstemming en ze toonde zelf ook initiatief om met mij contact op te nemen.’

‘Een 8. Prettige samenwerking, zaten op een lijn wat betreft aanpak en verloop conferentie. Aanmelder had al eerder een Eigen Kracht-conferentie meegemaakt, dus wist wat te verwachten.’

‘Een 8. Het contact was vanaf begin af aan goed. Aanmelder heel enthousiast.’

‘Een 9. De samenwerking gaat goed, de sfeer is prettig, ik heb de drempels als lager ervaren. Er is een goed onderling overleg. Daarnaast wordt alles uitgesproken.’

‘Een 9. Goede en open communicatie, bemoediging, bereid tot advies geven.’

'Een 10. Ze heeft goed meegewerkt. Zij was altijd goed bereikbaar voor vragen.'

2.3.2 Tevredenheid van de aanmelders

Bij de tevredenheid van de aanmelders maken we onderscheid tussen de tevredenheid over de verstrekte informatie, de conferentie, het plan, de Eigen Kracht-coördinator en de Eigen Kracht-regiomanager.

Informatie

Als de hulpverleners een aanmelding doen, hebben zij vooral behoefte aan informatie over hun eigen rol, de werkwijze van een Eigen Kracht-conferentie en de gang van zaken tijdens een conferentie. Van de 12 personen die hebben aangemeld, vinden vrijwel alle dat zij voldoende geïnformeerd zijn over hun rol (11 van de 12), over de gang van zaken (12 van de 12) en over wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt (12 van de 12). Enkele citaten:

'Zowel vanuit MEE als vanuit Eigen Kracht Centrale heldere informatie.'

'Ik was al op de hoogte, heb al twee keer eerder een Eigen Kracht-conferentie gedaan.'

'Voor mij was niet helemaal duidelijk welke informatie de familie precies wilde hebben tijdens de Eigen Kracht-conferentie. Dit kwam tijdens de Eigen Kracht-conferentie wel goed. Ik kon vertellen waar behoefte aan was.'

De conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over de Eigen Kracht-conferentie als geheel is hun gevraagd een rapportcijfer te geven aan de bijeenkomst. In totaal 11 respondenten hebben deze vraag beantwoord; zij geven gemiddeld het rapportcijfer 7,6. Eén aanmelder geeft aan dat zij niet bij de conferentie aanwezig is geweest en dus ook geen cijfer kan geven.

De volgende citaten illustreren het rapportcijfer voor de conferentie:

'Een 7. Na het informatieve gedeelte was er "discussie" over de hulpvragen, daardoor wellicht een minder goede start van het besloten gedeelte.'

'Een 7. Veel aanwezigen, zowel uit professionele als sociale netwerk, goede verhouding. En er was veel energie te voelen.'

'Een 7. Teveel tijd voor eerste gedeelte ten opzichte van beperkte tijd voor tweede gedeelte.'

'Een 7. Het einde / afronding, waarbij het door de familie gepresenteerd werd verliep wat gehaast (was ook een lange middag vanaf 12.00 uur). Ik ben nog benieuwd naar de uitwerking op papier.'

'Een 7. Ik vind dat de conferentie goed is verlopen en tot nu toe zijn doel heeft behaald. Ik weet nog niet of werkelijk de plannen zo gaan uitpakken als bedacht. De rol van de klant is tot nu toe passend. De coördinator was niet op empowerment klantgericht, wat ik jammer vond!'

'Een 8. Goed georganiseerd, duidelijk verhaal, goede samenwerking.'

'Een 8. Alles verliep rustig!'

'Een 8. Ik vond de EKC geslaagd, er is een duidelijk plan gemaakt. Tevens zijn alle familieleden op de hoogte van de zorgen die er waren.'

'Een 8. Het levert veel op voor de klant.'

'Een 9. Alles was prima, aangepast aan de vrouw, geregeld. De grootte van de kring was mooi. De familie en vrienden waren betrokken. De vrouw zelf nam mooi haar plek.'

Het plan

Het gaat in een Eigen Kracht-conferentie om het maken van een plan voor één of meerdere hoofdpersonen. Dat plan is bedoeld om de situatie van de hoofdpersoon of het gezin te verbeteren. Het wordt gemaakt door de familie en voorgelegd aan de aanmelder. De aanmelders accepteren het plan als de afspraken die er in staan veilig, adequaat en wettelijk toegestaan zijn. De negen aanmelders die een cijfer gaven, waardeerden het plan gemiddeld met een 7,4. Niemand gaf een onvoldoende. Drie aanmelders hebben geen cijfer gegeven, omdat ze dat niet tot hun taak vinden behoren. Men geeft aan dat de mate van concreetheid en uitvoerbaarheid belangrijke aspecten bij het beoordelen van het plan zijn.

Uit de volgende citaten blijkt de onderbouwing voor het gegeven cijfer:

'Een 6. Is een moeilijk plan. Er zijn zeer veel vragen in één conferentie. Wel knap dat familie / vrienden dit toch voor elkaar hebben gekregen.'

'Een 7. Goed maar kan concreter.'

'Een 7. Ik heb het plan nog niet gezien, maar heb wel mijn klant erover gesproken. Het klonk voortvarend en hoopgevend.'

'Een 7. Ik vind het goed dat dit plan door de familie gemaakt is. Merk wel dat er nog een groot beroep wordt gedaan op de professionele hulpverlening.'

'Een 7. Ruim voldoende. Van de hoofdpersoon heb ik de indruk gekregen dat zij erg tevreden is over de conferentie en het resultaat.'

'Een 8. Het is een concreet plan dat antwoord geeft op alle vragen die zijn voorgelegd in de tweede fase.'

'Een 8. Het plan van de familie is goed verwoord en concreet gemaakt.'

'Een 8. Zeer concreet en duidelijk. Goed uitvoerbaar, duidelijke taakverdeling.'

Waardering van Eigen Kracht-coördinator

Een goede afstemming tussen aanmelder en coördinator is van groot belang. Om een indruk te krijgen van de tevredenheid over de samenwerking is aan de aanmelder gevraagd een rapportcijfer te geven. Het hoogste cijfer was een 9, het laagste cijfer een 7. De aanmelders gaven de coördinator gemiddeld een 7,9.

De opmerkingen bij deze vraag ter onderbouwing van de cijfers:

'Een 7. Ik miste een gezamenlijke voorbereiding met de klant waarin duidelijk de vraag geformuleerd kon worden en afspraken over informatie die nodig zou zijn (ik had dit initiatief ook zelf kunnen nemen).'

'Een 7. We hebben elkaar niet vaak gesproken, maar de informatie die ik van haar kreeg was helder en duidelijk.'

'Een 7. Prettige coördinator, fijn contact. Veel contact gehad. Echter voor de coördinator was het een moeilijke Eigen Kracht-conferentie. Met veel vragen van de klant. En het omgaan met de klant vraagt wel deskundigheid. Hierin zou misschien wat meer scholing / begeleiding nodig zijn.'

'Een 8. Geen bijzonderheden. Prima contact. De Eigen Kracht-conferentie vergde wel een forse tijdsinvestering.'

'Een 8. Vanwege overname van collega (vertrokken) slechts weinig contact. Deze samenwerking was wel goed.'

'Een 8. Gewoon prima.'

'Een 8. Goede voorbereiding en alles goed geregeld.'

'Een 8. Goede en betrokken houding.'

'Een 8. Goed overleg mee gehad, goede afspraken mee gemaakt.'

'Een 8. Duidelijke en prettige communicatie. Fijn mens, goede coördinator, laat de dingen gebeuren!'

'Een 9. Is prima gegaan.'

'Een 9. De coördinator trad zelfstandig en activerend op en wist mij als hulpverlener goed te gebruiken om (in verband met de afasie) de vragen voor de Eigen Kracht-conferentie mee helder te krijgen en de familie te laten informeren over de reden waarom ik de vrouw geadviseerd heb om een Eigen Kracht-conferentie te laten organiseren.'

Waardering Eigen Kracht-regiomanager

Vijf aanmelders hebben een rapportcijfer gegeven voor de regiomanager. De overige aanmelders geven aan weinig of geen contact te hebben gehad met de regiomanager en hebben dan ook geen cijfer gegeven. Degenen die wel een rapportcijfer hebben gegeven, waarderen de regiomanager met gemiddeld een 8,0. Enkele toelichtende opmerkingen:

'Een 7. We hebben elkaar niet veel gesproken maar de informatie die ik van haar kreeg was helder en duidelijk.'

'Een 8. Kort maar krachtig, snelle hulpverlening.'

'Een 8. Fijn om overlegd te hebben van te voren. Goede tips gekregen om verder te kunnen.'

'Een 9. Was niet echt van toepassing. Ze heeft ervoor gezorgd dat er na mijn telefoontje een passende coördinator benaderd werd.'

Overige opmerkingen en suggesties

De vragenlijst voor de aanmelders wordt besloten met de vraag of zij of hij nog opmerkingen of suggesties heeft. De helft van de aanmelders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De opmerkingen zijn:

'Wellicht bij de hulpvragen meer aangeven waarom, verantwoording van keuzes, aangeven dat alle vragen belangrijk zijn, even belangrijk.'

'Nee, was leuk om (eindelijk) een conferentie mee te maken.'

'Draaiboek Eigen Kracht-conferentie van tevoren bespreken vind ik heel belangrijk. Dit zou iedere coördinator standaard moeten doen. Dit om te voorkomen om tijdens de Eigen Kracht-conferentie voor verrassingen komen te staan. Samen met de klant, om klant om dat moment al betrokken te laten voelen.'

'Ik vond dat er veel tijd zat in de voorbereiding Eigen Kracht-conferentie. Tijdens de Eigen Kracht-conferentie heb ik de rol als consulent als lastig ervaren. Fijn om informatie te geven, maar vervolgens komen familie en vrienden met vragen die soms al besproken zijn met de klant en soms geen vraag van de klant is.'

'Het was leuk om nu eens vanuit de hulpverlenerkant deel te nemen in plaats van zelf coördinator te zijn of vanuit het regiomanagerschap betrokken te zijn. Ik vond het geweldig om ons mooie werkmodel hier van harte aan te kunnen bevelen en weer te zien dat het werkt.'

2.3.3 Tevredenheid van deelnemers uit familie en sociaal netwerk

Bij alle conferenties was vertegenwoordiging uit de familie of het sociale netwerk aanwezig (zie tabel 6). Van deze deelnemers hebben 80 personen een tevredenheidsformulier gekregen; 61 personen vulden het formulier in, een respons van 76%. De formulieren zijn afkomstig van deelnemers aan acht conferenties. In tabel 7 is de samenstelling van deze groep weergegeven.

In de categorie 'anders' werden genoemd: burens, schoonzus, zwager, predikant, zorgboerin, schoonzus van vriendin, kennissen. Deze uitkomst lijkt in tegenspraak met de cijfers in tabel 6, waarin tot de categorie 'anders' geen enkele persoon behoorde. Vermoedelijk hebben de personen die in tabel 7 onder 'anders' zijn gecategoriseerd, zich bij de aanvang van de conferentie onder 'overige familieleden' en 'vrienden' gerangschikt.

Tabel 7: De samenstelling van de groep respondenten die het tevredenheidsformulier heeft ingevuld

Rol / positie van aanwezigen	Aantal	Percentage
Vader	3	5%
Moeder	9	15%
Broer / zus	8	13%
Opa / oma	1	2%
Oom / tante	7	11%
Neef / nicht	3	5%
Vriend / vriendin	17	28%
Anders	13	21%
Onbekend	0	0%
<i>Totaal</i>	<i>61</i>	<i>100%</i>

Informatie

Er is aan de volwassen deelnemers gevraagd of zij voldoende informatie hebben gekregen over resp. de bedoeling van Eigen Kracht-conferenties, de gang van zaken tijdens de conferentie, de situatie van het kind en/of de volwassen hoofdpersoon en de hulpmogelijkheden. De overgrote meerderheid toont zich over deze zaken tevreden. Het percentage ligt steeds boven 90%.

Op de vraag of er voor de conferentie is gevraagd welke informatie de deelnemers wilden hebben, antwoordt 78% bevestigend en 12% ontkennend. Als er naar gevraagd werd, gebeurde dit in de meeste gevallen (n=42) door de Eigen Kracht-coördinator. Ook hulpverleners (n=5), familie/vrienden (n=3) en overigen (n=1) hebben deze vraag gesteld. Van de mensen die de vraag over de informatie met 'ja' hebben beantwoord (n=52), heeft 82% deze informatie ook daadwerkelijk gekregen, 6% ten dele en 12% niet. In het laatste geval gaat het bijvoorbeeld om de juiste hulpvragen of de agenda van de bijeenkomst.

Meewerken aan een oplossing

Het is de bedoeling dat in de Eigen Kracht-conferentie iedereen een bijdrage levert aan het maken van het plan. Dat kan zijn door hulp aan te bieden, maar zeker zo van belang is het meedenken en meewerken tijdens het besloten gedeelte, als de familie 'onder elkaar' is. Bij de besloten tijd zijn geen professionele hulpverleners aanwezig. Om enigszins een beeld te krijgen van de betrokkenheid van de deelnemers bij het besluitvormingsproces, is hun gevraagd of zij zelf informatie hebben kunnen toevoegen, in hoeverre zij hebben kunnen vragen en zeggen wat zij wilden en of zij vinden dat ze hebben kunnen meewerken aan een oplossing. De uitkomsten zijn als volgt:

- Op de vraag of men zelf informatie heeft toegevoegd aan de Eigen Kracht-conferentie antwoordt 67% bevestigend en 33% ontkennend (n=55). Het gaat bijvoorbeeld over de gezinssituatie, ideeën voor te nemen maatregelen, informatie over wat een zorgboerderij inhoudt en enkele juridische opmerkingen.
- Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen vragen wat men wilde, hebben alle 61 respondenten geantwoord, 93% met 'ja', 5% met 'ten dele' en 2% met 'nee'.
- Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen zeggen wat men wilde, hebben eveneens alle mensen een antwoord gegeven; 95% antwoordde met 'ja', 3% met 'ten dele' en 2% met 'nee'.

- Ook op de vraag of men heeft kunnen meewerken aan de oplossing gaven alle respondenten een antwoord. Hier antwoordde 82% met 'ja', 15% met 'ten dele' en 3% met 'nee'.

Op gemak voelen

Op de vraag of men zich tijdens de bijeenkomst op zijn gemak voelde, antwoordt 90% bevestigend, 5% vond dit ten dele het geval en 5% vond van niet. Opmerkingen hierbij:

'Heel erg, de betrokkenheid ontroerde me en de plannen waren gericht en praktisch.'

'Een beetje onzeker. Het is niet mijn eigen situatie dus is het moeilijk iets over te zeggen.'

Ook tijdens het besloten deel heeft de overgrote meerderheid (93%) zich op zijn gemak gevoeld, een klein gedeelte (3%) 'ten dele' en een even groot gedeelte (3%) 'niet' (n=59).

Waardering Eigen Kracht-conferentie en besloten deel

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk over de conferentie als geheel is hun gevraagd een rapportcijfer te geven. Er zijn geen onvoldoendes. Het gemiddelde cijfer voor de conferentie als geheel is een 7,8. Ter toelichting:

'Een 6. Duurt te lang, aandacht verslapt, belangrijke punten worden vergeten.'

'Een 7. Er is veel om te bespreken en er wordt nog te veel informatie (lees: geschiedenis) achter gehouden wat wel van belang kan zijn.'

'Een 8. Zij doen goed werk, waar anderen niet aan kunnen.'

'Een 8. De aanwezigen hebben de gestelde doelen in goede afspraken omgezet. Dit heeft dus geleid tot resultaat.'

'Een 8. Omdat het voor mij allemaal zeer duidelijk was doordat alle hulpverleners hun verhaal konden vertellen aan ons wat veel duidelijkheid gaf.'

'Een 9. Het heeft veel hulp opgeleverd en in ons gezin is er 'beweging'. De negen omdat het erg spannend was.'

Er is ook gevraagd naar het rapportcijfer voor het besloten deel, waarbij alleen familie en het sociale netwerk bijeen zijn. De waardering voor dit deel van de conferentie scoort vergelijkbaar, namelijk gemiddeld 7,8. Er zijn twee onvoldoendes (3 en 4). Opmerkingen hierbij:

'Een 6. Door afwezigheid van deskundigheid/voorzitter gaat veel tijd verloren doordat discussies teveel uitweiden.'

'Een 7. Goed om te weten wat deze mensen aan hulp bieden, maar om de problemen op te lossen zijn deze mensen niet goed inzetbaar.'

'Een 7. Iedereen is aan het woord geweest echter later werd goed duidelijk dat er concrete afspraken gemaakt hadden moeten worden.'

'Een 8. De aanwezigen hebben de gestelde doelen in goede afspraken omgezet. Dit heeft dus geleid tot resultaat.'

Waardering voor het plan

De meeste respondenten (95%) vinden dat er genoeg mensen aanwezig waren om een plan te maken. Drie respondenten hebben iemand gemist. Het plan wordt gewaardeerd als goed. Gemiddeld geven de respondenten van deze vraag een 7,7 voor het plan. Vijf respondenten geven een onvoldoende (eenmaal 3, tweemaal 4, tweemaal 5). Het plan wordt vooral beoordeeld op de mate van concreetheid, duidelijkheid en uitvoerbaarheid. Enkele citaten:

'Een 6. De opzet is goed, echter het niet overeenkomen van hetgeen vooraf is besproken en als hulpvragen is genoemd, was teleurstellend. Het kan / moet beter!'

'Een 6. Ik had de ernst van alles eerlijk gezegd hoger ingeschat viel na mijn gevoel eigenlijk wel mee, problemen zijn zeer herkenbaar ook in een 'gewoon' gezin.'

'Een 8. Heb het idee dat de zorgvrager gelukkig is met het plan. Veel mensen maken deel uit van het plan dus taken verdelen, verlichting van de zorg.'

'Een 9. Omdat toch de kern geraakt is op een positieve manier.'

Waardering van de coördinator

De Eigen Kracht-coördinator is degene die de deelnemers bij elkaar brengt en de conferentie faciliteert. Hoe kijken de deelnemers aan de conferentie aan tegen deze persoon? In totaal 57 deelnemers hebben deze vraag beantwoord. Het gemiddelde cijfer is een 8,3. Er is één onvoldoende (5). De familieleden vinden het belangrijk dat de coördinator duidelijk uitlegt, kordaat is, rust brengt, vriendelijk is en iedere partij goed aan het woord laat. Toelichtende opmerkingen hierbij:

'Een 6. Stel haar verantwoordelijk voor het niet verzorgen van de juiste informatie bij de verschillende aanwezigen.'

'Een 7. Had het fijn gevonden als de hulpvragen waren overeengekomen met de informatie tijdens het telefoongesprek (gelukkig is het uiteindelijk goed gekomen).'

'Een 9. Ze weet precies waarvoor ze het doet dus ze weet haar taak of taken goed uit te leggen.'

'Een 10. Zeer vriendelijke vrouw met erg duidelijke uitleg!'

Waardering van de professionele aanmelder

Gevraagd is aan de familieleden of de aanmelding is gedaan door een professionele hulpverlener en zo ja, welk rapportcijfer men dan aan de aanmelder wil geven. Van de deelnemers zeggen 39 personen (64%) dat de aanmelding door een professional is gedaan, 13 personen (21%) zeggen van niet en 9 mensen (15%) weten het niet. De aanmelder/professional krijgt gemiddeld een 8,0. Er is één onvoldoende (een 5). Citaten:

'Een 8. Ze heeft haar best gedaan de partijen bij elkaar te krijgen.'

'Een 9. Ik vond haar heel betrokken en bekwaam, kortom heel plezierig.'

'Een 9. Ze weet precies waarvoor ze het doet dus ze weet haar taak of taken goed uit te leggen.'

Overige opmerkingen en suggesties

Ook de vragenlijst voor deelnemers uit familie en sociaal netwerk wordt besloten met de vraag of men nog opmerkingen of suggesties heeft. Hierbij gemaakte opmerkingen:

'Het informatieve gedeelte had uitgebreider gemogen, vooral ook de informatie vanuit MEE. In het besloten gedeelte waren toch nog veel vragen over de beperkingen van N.'

'Geen verantwoording achterlaten bij labiele personen.'

'In eerste instantie nog iets meer discussie met hulpverleners gewenst of terugkoppeling aan het kind met hulpverleners erbij (hoewel praktisch misschien minder goed te realiseren).'

'Ik begrijp de kracht van een Eigen Kracht-conferentie maar denk dat er efficiënter gewerkt kan worden als er een discussieleider is die beter de hulpvraag kan bewaken zonder invloed uit te oefenen.'

'Ben benieuwd naar het resultaat.'

'Misschien komt er een vervolg van deze middag.'

'Het was koud en iets langdradig.'

'Bij moeilijk lezen van mijn handschrift om mij te bellen. Ik weet dat ik moeilijk voor mezelf opkom.'

'Uitstekende organisatie en initiatief. De uitwerking afwachten.'

'Goed dat jullie er zijn.'

2.4 Follow-up

Het is regel dat er na drie maanden een zogenaamde follow-up plaatsvindt. De Eigen Kracht-coördinatoren nemen dan contact op met een aantal sleutelfiguren rondom de Eigen Kracht-conferentie. Hierbij wordt vooral gevraagd naar de mate van uitvoering van het plan.

Van negen conferenties zijn de follow-up gegevens bekend. Van deze conferenties zijn er in totaal 27 personen met wie de Eigen Kracht-coördinatoren hebben gesproken. Het ging vooral om familieleden en professionele aanmelders. Alle gesprekken hebben binnen drie maanden plaats gevonden.

De uitkomsten over de uitvoering van de afspraken zijn in tabel 8 weergegeven. Van de in totaal 27 personen, vindt 19% dat het plan geheel is uitgevoerd, 44% dat dit ten dele is gebeurd, 22% dat het in het geheel niet is uitgevoerd en zei 15% het niet te weten. Landelijk - waarbij het vooral gaat om conferenties die in de jeugdzorg plaatsvinden - lagen deze percentages in 2009, binnen een populatie van 976 personen, op respectievelijk 36%,

50%, 8% en 8% (WESP, 2010). Als we de categorieën 'geheel' en 'ten dele' samenvoegen krijgen we het volgende beeld: in ons onderzoek vindt 63% dat het plan geheel of ten dele is uitgevoerd, landelijk vindt 86% dat. Dat is dus een duidelijk verschil.

Tabel 8: Verdeling van de antwoorden op de vraag in hoeverre de afspraken uit het plan zijn uitgevoerd

Rol / positie van de geïnterviewde	Mate van uitvoering van het plan				
	Geheel	Ten dele	Geheel niet	Weet niet	Totaal
Familie / sociaal netwerk	2	5	3	2	12
Aanmelders / professionals	2	3	2	2	9
Volwassen hoofdpersonen	0	3	1	0	4
Kinderen	1	1	0	0	2
<i>Totaal</i>	5	12	6	4	27

De volgende opmerkingen worden hierbij gemaakt:

'Geheel uitgevoerd: Door de kring van mensen om me heen kon ik de knop omzetten. Daarom ben ik heel bij dat het zo gegaan is als in het plan.' (volwassen hoofdpersoon)

'Ten dele uitgevoerd: Contact / communicatie / samen leuke dingen doen / alles omtrent kind is geregeld en gaat goed. Verslaving A. niet. Niemand weet iets, hij vertelt niets, is baan kwijt en we weten niet wat waar / onwaar is.' (volwassen hoofdpersoon)

'Ten dele uitgevoerd: Ik heb er geen contact meer over gehad. Wel over activeren en wonen dat loopt goed en mentorschap loopt ook.' (professionele aanmelder)

'Ten dele uitgevoerd: Gaat langzaam allemaal goede kant op. Soms kleine terugval maar het heeft gewoon veel tijd nodig.' (familielid)

3 De beantwoording van de onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk beantwoorden we de onderzoeksvragen. Eerst (paragraaf 3.1) zetten we de conferenties nog eens op een rij en gaan we in op de betrokkenheid van MEE Amstel en Zaan bij de hoofdpersonen van de conferenties. Daarna (paragraaf 3.2) volgt de feitelijke beantwoording van de onderzoeksvragen. We sluiten af (paragraaf 3.3) met een korte, samenvattende beschrijving van de betekenis die de conferenties voor betrokkenen hebben gehad.

De beschrijving in dit hoofdstuk vormt de neerslag van de analyse van de gegevens die met behulp van de onderzoeksinstrumenten werden verzameld (zie paragraaf 1.3). Zij wordt gegeven in de woorden van de onderzoeker. Daar waar anderen aan het woord worden gelaten (hoofdpersoon, MEE-consulent) wordt dit in de vorm van citaten aangegeven.

3.1 De conferenties en de betrokkenheid van MEE Amstel en Zaan

Specifieke informatie over de conferenties en hoofdpersonen wordt gegeven in tabel 9. Zoals eerder gezegd, vonden de conferenties plaats tussen 30 augustus 2008 en 12 februari 2009. Wat betreft de hoofdpersonen was in alle gevallen sprake van één of meerdere personen met een verstandelijke beperking (zie de tweede kolom van tabel 9). Samengevat kunnen we zeggen dat er vijf personen met een verstandelijke beperking waren, drie personen met niet aangeboren hersenletsel en twee personen met een chronische ziekte.

In het vorige hoofdstuk (paragraaf 2.1, tabel 3) werd al een overzicht gegeven van de verdeling van de vragen van de conferenties, naar onderwerp. In tabel 9 zijn de vragen van de afzonderlijke conferenties genoemd. Alle vragen zijn gericht op directe, concrete hulp en ondersteuning aan de hoofdpersoon of hoofdpersonen (vierde kolom).

Alle conferenties leidden tot een plan waarin afspraken werden gemaakt over het verlenen van die zorg en ondersteuning. Standaard voor een Eigen Kracht-conferentie is ook dat er tijdens de conferentie een moment voor een nabespreking wordt afgesproken, een moment waarop nagegaan wordt of alles wordt uitgevoerd zoals afgesproken. Uit onderzoek van conferenties is bekend dat in ongeveer de helft van de gevallen deze nabespreking niet plaatsvindt. Bij deze tien conferenties werd de nabespreking in geen van de gevallen gerealiseerd (vijfde kolom). De redenen die hiervoor in de interviews werden genoemd, kunnen in drie categorieën worden ondergebracht, die elk ongeveer evenveel voorkwamen:

- De uitvoering van het plan verliep soepel en goed, waarom zou je dan een nabespreking houden?
- Men zag elkaar toch al dagelijks, vond een nabespreking dan overdreven.
- De uitvoering van het plan verliep juist slecht, de verhoudingen tussen betrokkenen verwaterden in de maanden na de conferentie.

Tabel 9: Informatie over hoofdpersonen en conferenties (bronnen: verslagformulieren conferenties en interviewverslagen)

Nr	Hoofdpersoon of – hoofdpersonen	Datum conferentie	Vraag aan conferentie	Nabespreking
1	Familie: man (41), vrouw (40) en vier kinderen (17, 16, 15, 3½), van wie drie verstandelijk beperkt.	30-08-2008	Wie heeft welke hulp nodig (met het oog op aanvraag PGB)?	Nee
2	Man met lichamelijke beperking (56) en echtgenote (45).	28-09-2008	Welke afspraken maken we om ruzies en spanningen in de tijd tot de scheiding en daarna zoveel mogelijk te voorkomen?	Nee
3	Man met verstandelijke beperking (33), met vrouw en twee minderjarige kinderen.	07-11-2008	Welke hulp is nodig om man en gezin te ondersteunen zodat veiligheid kinderen voldoende is? Afspraken te maken over ondersteuning door familie en ondersteuning aan vrouw in opvoeding en verzorging kinderen? Zicht te krijgen op netwerk?	Nee
4	Vrouw (45) met NAH na CVA, met twee zoons.	15-01-2009	Hoofdpersoon hoopt met de informatie die tijdens de conferentie wordt verstrekt meer begrip van haar netwerk te krijgen voor de onzichtbare gevolgen van haar situatie.	Nee
5	Vrouw (37), zwaar afasiepatiënt.	07-11-2008	Wat heeft hoofdpersoon nodig om (1) optimaal te kunnen leven met beperkingen, (2) regie te houden, met hulp van anderen, (3) verleden en heden te verwerken en er mee om te gaan?	Nee
6	Man (48) met hersenletselsel als gevolg van restverschijnselen na hartinfarct door zuurstoftekort.	12-02-2009	Hoe helpen we de hoofdpersoon om weer op eigen benen te komen? (Dagelijks leven is heel ingewikkeld geworden).	Nee
7	Vrouw (28) met licht verstandelijke beperking, met man en zoon.	17-01-2009	Hoe voor hoofdpersoon passende woning te krijgen? Welke hulp mogelijk bij opvoeding/ verzorging kind? Wat nodig voor goed financieel beheer? Hoe bezoek kind aan vader inrichten? Wat heeft partner nodig om eigen leven op rails te krijgen? Wat hebben hoofdpersoon en partner nodig om relatie goed te houden?	Nee
8	Moeder (46) met zoon met Down Syndroom (13) en twee andere zonen (17, 8).	07-02-2009	Hoe kan moeder worden ondersteund in 'runnen' van gezin en worden ontlast zonder dat rol als moeder ondermijnd? Hoe kan het thuis soepeler lopen (minder ruzies onderling als broer met DS thuis is)?	Nee
9	Man (37) met licht verstandelijke beperking, drankprobleem, angststoornis, heftige sociale fobie en zeer hechte relatie met moeder; thuiswonend.	07-02-2009	Wat is er nodig voor hoofdpersoon om weer aan het werk te kunnen gaan, zelfstandig te kunnen gaan wonen en zijn rijbewijs terug te krijgen?	Nee*
10	Vrouw (38) met spier/vermoeidheidsziekte, met kind (2,5 maand).	06-01-2009	Wat zijn, zowel praktisch als financieel, de mogelijkheden voor een verhuizing? Hoofdpersoon wil met hulp van familie, burens en professionals, een plan maken rondom haar verhuizing.	Onbekend**

* Was in dit geval ook geen specifieke afspraak over gemaakt.

** Men is bij elkaar gekomen maar onduidelijk was of dit een echte evaluatie was.

Hoe was de betrokkenheid van MEE Amstel en Zaan rondom de conferenties? In tabel 10 wordt hierover informatie gegeven. Per geval wordt aangegeven wat de betrokkenheid van MEE vóór en na de conferenties was. We zien dat in alle gevallen MEE voorafgaand aan de conferenties al ruimschoots bij de hoofdpersonen aanwezig was en veelal ook degene was die het voorstel voor de conferentie deed. Na de conferenties gaf MEE, voor zover nodig en mogelijk, ondersteuning bij de uitvoering van het plan, steeds met het perspectief van beëindiging van het contact. In alle gevallen was na verloop van tijd - in ieder geval na ongeveer negen maanden wanneer het tweede interview in verband met dit onderzoek werd gehouden - het contact ook feitelijk afgesloten.

Tabel 10: Betrokkenheid van MEE Amstel en Zaan bij hoofdpersoon / hoofdpersonen (bron: interviewverslagen)

Nr	Betrokkenheid MEE vóór de conferentie	Betrokkenheid MEE na de conferentie
1	Van 2004-2007 betrokken, daarna is begeleiding overgenomen door Leger des Heils (gezinscoach). In 2008 adviesgesprek in verband met aanvraag PGB en Eigen Kracht-conferentie.	Aanbod van ondersteuning en samenwerking naar vader gedaan, zonder overname van verantwoordelijkheden gezin en regelingen. Later is contact beëindigd.
2	Betrokkenheid i.v.m. lichamelijke beperking en relatien huisvestingsproblemen. Omdat er thuis zoveel speelde, vond MEE het zinvol om mensen uit netwerk erbij te betrekken. Eigen Kracht-conferentie als 'extra middel' aangeboden.	Informatie verschaft over (procedure voor) verkrijgen aangepaste woning; in contact gebracht met juiste mensen hiervoor. Daarna zaak afgesloten.
3	Ja, zeer uitgebreid. MEE- consulent zag kracht in het netwerk, familie deed veel voor gezin en er was angst voor OTS voor kinderen.	Ondersteuning blijven geven (uitzoeken van mogelijkheden dagbesteding, taal cursus, opvang kinderen). Na 9 maanden: gaat binnenkort contact afsluiten en vraagt ouder- kindcentrum van consultatiebureau om gezin in de gaten te houden.
4	Intensief contact, vrouw belde vaak, met van alles. Redenen aanmelding: kinderen betrekken bij hulp aan moeder, afspraken maken tussen drietal, netwerk voorlichten over gevolgen van CVA.	Contact MEE na conferentie afgebouwd. Daarna alleen nog thuiszorg voor ondersteunende begeleiding.
5	Ja, heeft aangemeld voor Eigen Kracht-conferentie omdat diverse aanpassingen en hulpmiddelen in huis nodig waren, er vragen leefden rond ondersteuning en dagactiviteiten en er afstemming nodig was binnen eigen, grote netwerk.	Contact gebleven. Lange, lastige weg geweest door allerlei aanvragen en er bij netwerk verkeerd beeld was van wat MEE wel en niet kan. Na 8 maanden contact afgesloten, lagen geen vragen meer, alle aanpassingen en hulpmiddelen die verstrekt konden worden, waren verstrekt.
6	MEE bij hoofdpersoon betrokken (via huisarts en CIZ) vanwege vraag om geschikte woning en doordat veel praktische zaken geregeld moesten worden (bewindvoerderschap, voorzieningen, inkomen, uitkering, etc.). MEE hielp bij beantwoording van vraag: gebruik je alle voorzieningen die je kunt krijgen?	Hoofdpersoon is nog een tijd klant geweest. Na ongeveer 9 maanden is het contact afgerond.
7	Hoofdpersoon meldde zich in verband met zwangerschap. Hoofdvraag: hoe vertel ik mijn partner dat ik een beperking heb?	MEE is betrokken gebleven, vooral ook vanwege consequenties van problemen partner voor hoofdpersoon. Na ongeveer 8,5 maand was MEE van plan zich terug te trekken.
8	Moeder nam medio 2008 contact met MEE op vanwege ontevredenheid woonplek (in gastgezin) van zoon met DS. Omdat geen zicht was op hoelang op wachtlijst van woonvoorziening, Eigen Kracht-conferentie als 'buffer' genomen.	Ruim een maand na Eigen Kracht-conferentie werd contact met MEE beëindigd omdat het 'heel goed ging naar aanleiding van de afspraken op de Eigen Kracht-conferentie'.
9	Veel en intensief, goed contact. Meldde aan voor Eigen Kracht-conferentie vanwege: (1) Netwerk overtuigen van ernst aandoeningen hoofdpersoon. (2) Drankprobleem aanpakken. (3) Hoofdpersoon sterken in voornemen uit huis te gaan.	Teruggetrokken omdat andere professionals aanwezig waren en netwerk 'meer dan uitstekend betrokken is en dit ook goed vol houdt.'
10	Hoofdpersoon via AMW bij MEE aangemeld aan eind zwangerschap. Vraag: kan MEE ondersteunen bij praktische zaken in thuissituatie? Samen met AMW gedaan. Eigen Kracht-conferentie kwam in beeld toen MEE netwerk is gaan onderzoeken.	Na geven van extra ondersteuning rond bevalling en Eigen Kracht-conferentie (gericht op verhuizing) is contact afgesloten (hoofdpersoon wilde dat eigenlijk niet).

3.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

In deze paragraaf geven we, vanuit het verzamelde materiaal, een antwoord op de zes onderzoeksvragen.

Vraag 1: *Sluit het aanbod aan op de vraag van de klant?*

De plannen zoals die op de conferenties werden geformuleerd en geaccepteerd, sloten in alle gevallen aan op de vragen die aan de conferenties ten grondslag lagen. Vergelijking van de inhoud van de plannen met de conferentievragen - gemaakt op basis van informatie uit de verslagformulieren van de conferenties - wijst dit uit.

Op papier kregen de klanten, c.q. de hoofdpersonen van de conferenties, dus wat zij vroegen. Een andere vraag is natuurlijk of zij vervolgens in de praktijk ook werkelijk ontvingen wat in het plan stond. Tabel 11 (eerste kolom) geeft hierop een antwoord. In de helft van de gevallen kreeg men inderdaad wat was toegezegd, in de andere helft van de gevallen niet of voor een deel. Voor alle duidelijkheid: met 'aanbod' wordt hier bedoeld het totale pakket aan geplande voorzieningen en ondersteuning, dus zowel dat wat door familie en netwerk wordt geboden als dat van de professionele organisaties.

Uit de registraties (zie paragraaf 2.4, tabel 8) kwam naar voren dat van de 23 personen die een oordeel hadden over de uitvoering van de afspraken uit het plan, er vijf van mening waren dat het plan geheel was uitgevoerd en 18 dat dit ten dele of in het geheel niet was gebeurd. Die groep van 23 bevatte vier hoofdpersonen. Niemand van dat viertal vond dat het plan geheel was uitgevoerd, drie vonden dat het ten dele was gebeurd en één dat uitvoering helemaal niet had plaatsgevonden. Deze uitkomst is in overeenstemming met die uit tabel 11.

Vraag 2: *Hoe is de verdeling van zorg en hulp in het plan?*

Deze vraag werd beantwoord door bestudering van de beschrijving van het plan zoals weergegeven in het verslagformulier van de conferenties. In tabel 11, tweede kolom, zijn de bevindingen weergegeven. In alle plannen werd een meer of minder belangrijke rol toebedeeld aan de hoofdpersoon zelf, met hulp en ondersteuning van familie en netwerk. De professionele ondersteuning komt duidelijk op de tweede plaats. Slechts in twee plannen (gevallen 1 en 5) had de professionele hulpverlening een rol van belang.

Vraag 3: *Is er voldoende continuïteit in de zorg en ondersteuning aan de klant?*

In verreweg de meeste gevallen was sprake van continuïteit in zorg en ondersteuning (tabel 11, derde kolom). In twee gevallen (1 en 10) was die afwezig. Deze uitkomst oogt wellicht positiever dan die over de aansluiting tussen vraag en aanbod (vraag 1) maar is daarmee niet in tegenspraak:: het komt voor dat de klant vindt dat zijn bedoeling met de ondersteuning niet is uitgekomen of afspraken niet zijn uitgevoerd terwijl de afgesproken professionele ondersteuning wel heeft plaatsgevonden (zie conferenties 2 en 7). Hier speelt het verschil tussen 'subjectief' en 'objectief' een rol.

Tabel 11: Beantwoording deelvragen voorwaarden (bronnen: verslagformulieren conferenties en interviewverslagen)

Nr	1. Aansluiting vraag een aanbod (krijgt klant wat in plan staat?)	2. Verdeling zorg en hulp in plan	3. Continuïteit zorg en ondersteuning
1	Nee, is niet van de grond gekomen.	Veel professionele hulp (opvang, vervoer, dagbesteding, praktische begeleiding thuis). Aandeel netwerk gering.	Bedoeling was: van gezinscoach naar zelf georganiseerde ondersteuning (via PGB). Dat is niet gebeurd.
2	Nee, geen ondersteuning gekregen in wat hij eigenlijk wilde: herstel huwelijksrelatie. (partner trok eigen plan).	Voornamelijk zelfhulp, via zeer concrete afspraken over omgang tussen hoofdpersoon en partner.	Ja, wat betreft lichamelijke beperkingen hoofdpersoon. Na Eigen Kracht-conferentie vond snelle escalatie van relatieproblemen plaats.
3	Ja, cursus Nederlands, dagbesteding, vervoer, opvang kind. Uitvoering gelopen zoals afgesproken.	Voornamelijk zorg en hulp door mensen en familie zelf. MEE ondersteunde.	Ja, MEE hield veiligheid in de gaten (ook Bureau Jeugdzorg doet dat). Continuïteit liep via niet.
4	Deels, zoons en zus kwamen de afspraken lang niet altijd na.	Geen professionele zorg en hulp, tal van voornemens en afspraken binnen gezin en netwerk. Bedoeling plan was om hoofdpersoon aan te zetten om op eigen kracht bronnen en mogelijkheden te benutten voor hulp binnen eigen netwerk.	Ja, zeker waar het MEE betrof.
5	Ja, sommige aanvragen (toilet, laptop) duurden wel heel lang. Therapieën en inzet netwerk liepen goed.	Zeer gedetailleerde taakverdeling tussen professionals (o.a. logopedie, doen van aanvragen, ondersteuning bij lezen en schrijven) en familie/vrienden.	Ja, alle toezeggingen van familie, vrienden en burens werden flexibel en gepast uitgevoerd. Alle verstrekkingen en therapieën gerealiseerd. Na een jaar was er alleen nog een persoonlijke coach.
6	Ja, heeft nieuwe woning en voorzieningen gekregen. Kreeg ook van netwerk wat afgesproken was.	Zeer gedetailleerd plan, zonder professionele hulp en zorg, alles uit te voeren door 'hulpnetwerk', met MEE op achtergrond.	Ja.
7	De meeste afspraken zijn niet uitgevoerd.	Weinig professionele inbreng, veel in handen gelegd van hoofdpersoon en partner (die zelf problemen had).	Ja, Amstelring (thuiszorg) en MEE. Later kind naar crèche gegaan.
8	Ja, afspraken zijn uitgevoerd.	Vrijwel alles werd door familie en netwerk uitgevoerd.	Ja, daar was sprake van; via tussenoplossingen werd gegaan naar permanente oplossing voor zoon met DS.
9	Ja, plan is volledig uitgevoerd, heeft alles gekregen wat hij wilde. Weet waar hij terecht kan als er meer/andere hulp nodig is.	Groot aandeel familie en netwerk, professionals werden ingezet voor afgebakende stukken.	Feitelijk kwamen zorg en ondersteuning, anders dan door MEE, pas vanaf Eigen Kracht-conferentie op gang; vanaf dat moment veel continuïteit.
10	Nee, komt deels omdat afspraken te maken hadden met verhuizing, en daar was na ongeveer 10 maanden nog geen sprake van. Wel urgentieverklaring gekregen.	In plan vrijwel uitsluitend hulp te geven door familie; daarnaast een enkele kennis/vriend en professional (thuiszorg).	Matig. Hoofdpersoon had contact met AMW en sociale raadsman. Thuishulp voor huishoudelijk werk.

Vraag 4: Is het netwerk van de klant meer betrokken dan voorheen?

Het beeld is hier wisselend (tabel 12, eerste kolom). In veel gevallen is de betrokkenheid van het netwerk toegenomen, in sommige gevallen niet (bijvoorbeeld omdat die betrokkenheid al groot was) en in een enkel geval is het van karakter veranderd (bijvoorbeeld versmald of deels toegenomen en deels afgenomen).

In bijna alle gevallen blijkt dat er tijdens of na de conferentie iemand uit het netwerk zich meldt, opwerpt of geleidelijk aan ontwikkelt tot een *sleutelfiguur* in de ondersteuning; iemand op wie de hoofdpersoon kan terugvallen.

Uit de interviewverslagen blijkt ook dat er een grote diversiteit is in de wijze waarop het netwerk als geheel functioneert. Soms blijft het een enigszins onsamenhangend geheel, soms ontwikkelt het netwerk zich na de conferentie - bijvoorbeeld omdat men nu veel beter is geïnformeerd over de beperkingen en noden van de hoofdpersoon - tot een goedlopend geheel. In één geval besloot men tijdens de conferentie dat iedereen de vinger aan de pols zou houden en men met elkaar in contact zou staan; iedereen ontving een lijst met elkaars telefoonnummers en eventueel e-mailadres zodat het netwerk contact met elkaar kon houden.

Vraag 5: Hoe is de maatschappelijke participatie van de klant?

In de helft van de gevallen kan worden gezegd dat de maatschappelijke participatie van de hoofdpersoon is toegenomen (tabel 12, tweede kolom). Vanwege aanwezige lichamelijke of psychische beperkingen gebeurde dit meestal zeer geleidelijk.

Vraag 6: Hoe verhoudt de inzet van professionele zorg zich tot wat verwacht werd op het moment van aanmelding bij Eigen Kracht?

Analyse van de aanmeldingsformulieren voor de conferenties laat zien dat in veel gevallen gold dat als de conferentie niet zou hebben plaatsgevonden, dit naar de mening van de aanmelder (MEE-consulent) zou hebben geleid tot meer inzet van professionele krachten: thuiszorg, opvoedingsondersteuning, professionele oppas, etc. De verwachting dat het eigen netwerk zaken zou oppakken werd in de meeste gevallen waargemaakt. Voor zover professionele zorg in het plan was opgenomen, werd deze ook gerealiseerd.

Tabel 12: Beantwoording van de deelvragen over het rendement (bronnen: aanmeldingsformulieren conferenties en interviewverslagen)

Nr	4. Betrokkenheid netwerk (toegenomen?)	5. Maatschappelijke participatie (toegenomen?)	6. Inzet professionele zorg (in verhouding tot verwachting?)
1	Lijkt versmald te zijn in loop der tijd (naar één vriend / tolk).	Nee, is zeer beperkt (alleen gerelateerd aan hulpverleners).	Nee, sprake van veel losse voorzieningen (niet lopend via MEE, want die trok zich terug).
2	Ja, ook contact met kinderen is toegenomen.	Ja, vanwege scheiding en eigen woning. Ging er na ongeveer een jaar meer op uit: vriendenbezoek en vrijwilligerswerk.	Professionals konden hier niet veel betekenen (hebben dus niet tekort geschoten).
3	Nee, was al intensief.	Ja, man via dagbesteding, vrouw via cursus Nederlands en contacten op schoolplein, kinderen via schoolleven. Meer contact met hulpverleners.	Ja, professionele inzet was stimulerend (bijvoorbeeld dat taalcursus snel geregeld werd na Eigen Kracht-conferentie, en dat vrouw is aangezet om opvoedingscursus te volgen).
4	Ja (broer en vriendin meer betrokken) en nee (zoons en zus komen afspraken niet na).	Ja, zeer geleidelijk, in begin erg moe en met zichzelf bezig. Later wat meer naar buiten (boodschappen doen, uitjes met vriendin, sport).	Ja, was in orde.
5	Ja, meer contact met kennissen en vrienden gekregen. Afspraken zijn goed nagekomen. Hoofdpersoon heeft een 'groot en warm' netwerk.	Ja, geleidelijk. In begin nog niet zo (moeheid en therapieën waren beperkend), deed na ongeveer een jaar van alles buiten de deur.	Ja, inzet van Stichting Afasietherapie, Coaching & Begeleiding en MEE.
6	Ja, is op termijn ook zo gebleven.	Nee, is zeer minimaal gebleven.	Ja (consulent MEE, die de enige professional was).
7	Nee, eigenlijk alleen meer contact gekregen met moeder van hoofdpersoon.	Nee, is minimaal gebleven (ook vanwege beperkte financiële mogelijkheden).	Ja, inzet Amstelring en MEE.
8	Wisselend, met vrienden en kennissen wel iets meer contact, er is meer betrokkenheid gekomen. Met sommigen evenveel contact.	Nee, was voor moeder al op gewoon niveau.	Ja (MEE, logeershuis, zorgboerderij, kinderthuiszorg). Hoofdpersoon vond MEE wel kortaf in de fase van beëindiging contact.
9	Ja, contacten zijn verbreed (meer mensen) en verbeterd (familie). Beschikt over sterk netwerk.	Ja, geleidelijk aan toegenomen. Via medebewoners en trainingsplek, c.q. dagbesteding. Ook andere activiteiten (vaste avond uit eten, avondvierdaagse).	Ja, aanvankelijk alleen MEE, na conferentie inzet van Brijder (verslavingszorg) en Ons Tweede Thuis (begeleid wonen).
10	Nee, hetzelfde gebleven.	Nee, door spier/vermoeidheidsziekte niet in staat ergens aan mee te doen.	Ja, men had alles geregeld, het wachten was nu op andere woning.

3.3 De betekenis van de conferenties

In deze laatste paragraaf gaan we, vanuit de informatie uit de interviewverslagen, in op de uiteindelijke betekenis die de conferenties hebben gehad. We doen dit vanuit twee invalshoeken: de tevredenheid van de hoofdpersoon en onze eigen conclusies, die mede berust op wat de MEE-consulenten hierover in de interviews naar voren brachten.

In tabel 13 zijn de bevindingen op dit punt weergegeven. De tevredenheid over de conferenties van de hoofdpersonen (tweede kolom) is wisselend: vier van de tien personen zijn tevreden, vijf anderen zijn deels tevreden. Van één persoon is niet bekend of hij

tevreden was.

Samengevat blijkt tevredenheid samen te hangen met:

- De formele kant van de zaak: door de conferentie komen zaken op papier te staan.
- De inhoud van het plan: men waardeert de afspraken en de helderheid die ontstaat over wat iedereen te bieden heeft.
- Dat men ervaart dat het alleen niet lukt, dat in de Eigen Kracht-conferentie hulp werd gevonden.
- De communicatie: men waardeert dat men naar elkaar luistert, dat zaken worden uitgesproken en men begrip heeft voor elkaar. Dat leidt dan tot het zoeken naar oplossingen die vervolgens ook nog worden uitgewerkt. Met andere woorden, tijdens de conferentie ontstaat een positieve communicatieketen.
- Het geïnformeerd raken: iedereen raakt op de hoogte van de situatie van de hoofdpersoon en ontwikkelt vervolgens zijn eigen gedachten over hulp.
- Acceptatie: men voelt zich door de conferentie geaccepteerd.

Ook lijkt er een relatie tussen tevredenheid en de duur van het contact met MEE. Immers, in de gevallen waarin MEE lang contact hield (conferenties 3, 5, 6 en 7; zie tabel 10), is er sprake van tevredenheid.

Ontevredenheid is er vanwege de volgende punten:

- Het doel van de conferentie: dat dit niet wordt gehaald (bijvoorbeeld: dat er in het netwerk begrip voor de hoofdpersoon ontstaat).
- De organisatie van de conferentie: voorbereidingen duren te lang, de coördinator wordt als niet voldoende adequaat ervaren.
- Het zichzelf bloot moeten geven: het is niet leuk om in een groepje te zitten en dat iedereen dan jouw probleem hoort. Er is zoveel aandacht voor je, wat het gevoel kan geven geeft dat jouw 'vuile was naar buiten komt'.
- Afwezigheid van hulpverleners in het belangrijkste deel van de conferentie: en voelt zich daardoor kwetsbaar.
- Benodigde inzet en energie: je moet er zelf heel veel energie in stoppen (wat tevoren niet was gezegd).
- Omvang van de groep: die wordt als te groot ervaren, men had liever een kleinere groep gehad.
- Uitvoering van het plan: er worden veel toezeggingen werden gedaan die niet werden nagekomen.

Naast de in de tabel vermelde standpunten zijn door een aantal hoofdpersonen, in de marge van de beantwoording van de interviewvragen, over de conferenties ook nog enkele 'losse' opmerkingen gemaakt die hier het vermelden waard zijn. Enkelen brachten naar voren dat uit hun conferentie niet zozeer echt nieuwe dingen kwamen, maar er vooral zaken op een rij werden gezet. Ook werd enkele malen opgemerkt dat door de Eigen Kracht- conferentie relaties uitgezuiverd werden, bleek aan wie je echt wat had. Eén van de hoofdpersonen ervoer de conferentie ook als een gelegenheid waarbij deelnemers niet voor elkaar wilden onderdoen: 'Het leek wel een Tupperware party, iedereen was druk om wat toe te zeggen'; om het vervolgens bij de uitvoering niet zo nauw te nemen.

Onze eigen conclusies over de betekenis van de conferenties (tabel 13, derde kolom) lopen parallel aan de tevredenheid van de hoofdpersonen en dat is natuurlijk niet verwonderlijk. De rode draad is positief, de conferentie heeft in de meeste gevallen een ondersteuningsproces in gang gezet dat de hoofdpersoon ruimte bood om zich te ontwikkelen, met een grotere kwaliteit van bestaan tot gevolg.

Tabel 13: Evaluatie van de conferentie (bron: interviewverslagen)

Nr	Tevredenheid bij hoofdpersoon	Uiteindelijke betekenis van conferentie
1	[Onbekend].	Betekenis was zeer gering. MEE: 'Eigen Kracht-conferentie is geen geschikt middel geweest.'
2	Matig, vond de voorgesprekken het belangrijkste. Vindt dat veranderingen niet door Eigen Kracht-conferentie zijn gekomen.	Tijdens Eigen Kracht-conferentie werden afspraken gemaakt om tijd tot scheiding zo rustig mogelijk door te komen. Eigen Kracht-conferentie is door partner aangegrepen om scheiding te versnellen. MEE: 'Eigen Kracht-conferentie had meerwaarde gehad als ook andere vragen waren gesteld en groep deelnemers groter was geweest (bleef nu "in hetzelfde kringetje").'
3	Ja, belangrijkste 'dat er toch nog even de nadruk werd gelegd op zaken, dat ze op papier staan en dat je toch iets moet regelen, dat komt toch iets meer verantwoordelijk over op je dan mondeling gezegd.'	Door Eigen Kracht-conferentie zijn de behoeften en noodzaak aan hulp en ondersteuning - en de realisering daarvan - op een rijtje gezet. Rust en veiligheid zijn gecreëerd. Als gevolg daarvan konden kinderen hun eigen (school)leven oppakken.
4	Deels, omdat doel Eigen Kracht-conferentie (begrip bij netwerk) niet helemaal gehaald is. Heeft kritiek op Eigen Kracht-conferentie (voorbereidingen duurden te lang, slechte ervaringen met coördinator). Tevreden over plan. Helderheid over wat iedereen te bieden had.	Eigen Kracht-conferentie heeft uiteindelijk, wellicht deels ook ondanks slecht nakomen van afspraken, ertoe geleid dat hoofdpersoon uit de rol van 'zombie' kwam. MEE: 'Eigen Kracht-conferentie heeft grote, positieve rol gespeeld, het was een goede keuze.'
5	Ja, realiseerde zich dat het alleen niet lukte, in Eigen Kracht-conferentie werd de hulp gevonden. Vond plan 'heel erg goed'.	Door het proces dat door Eigen Kracht-conferentie in gang werd gezet, ging hoofdpersoon 'van de opknappende patiënt die aanvragen doet naar iemand die bezig is haar leven vorm te geven.' Hoofdpersoon vond dat ze door Eigen Kracht-conferentie 'zelf regie weer een beetje teruggenomen' had, vond zichzelf sterker geworden.
6	Ja, zeer, 'dat je gewoon naar elkaar luistert en begrip hebt voor elkaar, en dan worden er inderdaad oplossingen gezocht en die worden ook uitgewerkt.' 'Het belangrijkste was dat de boel uitgesproken werd.'	Eigen Kracht-conferentie is van veel betekenis geweest. Netwerk was vóór de Eigen Kracht-conferentie een rommeltje, is daarna meer gestructureerd geworden, er is meer duidelijkheid gekomen over ieders rol en inzet. Ook: dat iedereen informatie kreeg over wat er met dat hart precies gebeurd was.
7	Gemengd. Goed dat afspraken met partner werden gemaakt, is daarna ook wat beter tussen hen gegaan. Niet leuk: <ul style="list-style-type: none"> - Om in een groepje te zitten en iedereen dan jouw probleem hoort. - Dat hulpverleners er niet steeds bij waren ('had wel ontmoeten, het liep uit de hand toen zij weg waren'). 	Betekenis vooral op korte termijn: veel mensen waren nu op de hoogte van de beperking, hoofdpersoon voelde zich er niet meer alleen voor staan (is ook kracht van Eigen Kracht-conferentie, zien dat er veel mensen om je heen staan die je willen helpen). Op lange termijn is effect Eigen Kracht-conferentie weggeëbd, ook al omdat veel afspraken niet nagekomen en geen evaluatie. Opmerkingen MEE: <ul style="list-style-type: none"> - 'Op Eigen Kracht-conferentie zijn te weinig concrete afspraken gemaakt. - In besloten deel hadden hulpverleners er bij moeten zijn.'
8	Gemengd. Vond dat er veel zinnige dingen uitkwamen, Eigen Kracht-conferentie heeft 'wel degelijk wat opgelost.' Daarnaast: <ul style="list-style-type: none"> - 'Lastig dat er zoveel aandacht voor haar was ('vuile was naar buiten').' - 'Je moest er heel veel energie zelf in stoppen (was tevoren niet gezegd).' - Had liever een kleinere groep gehad. - Professionals hadden moeten blijven. 	Eigen Kracht-conferentie heeft er voor gezorgd dat zaken voor zoon met DS structureel geregeld werden (hij kreeg medio 2009 plek in woonvoorziening). Daardoor kwam er voor andere zoons meer ruimte. Eigen Kracht-conferentie heeft proces in gang gezet.

9	<p>Zeer tevreden over Eigen Kracht-conferentie: dat iedereen op de hoogte is van zijn situatie en zijn eigen gedachten heeft over 'hoe kunnen we hem helpen'. Eigen Kracht-conferentie (plan) 'gaf opluchting en tevreden gevoel, zorgde dat ik me geaccepteerd ging voelen.'</p>	<p>Eigen Kracht-conferentie is zeer succesvol geweest. Dankzij ondersteuning vanuit netwerk is bereikt dat hoofdpersoon niet meer drinkt en toekomst heeft. Was zonder Eigen Kracht-conferentie nooit gelukt.</p>
10	<p>Tevreden over conferentie zelf, heel negatief over vervolg: 'er werden veel toezeggingen gedaan die niet werden nagekomen.'</p>	<p>Geringe betekenis, er is door Eigen Kracht-conferentie weinig veranderd. Dit heeft ook te maken met feit dat Eigen Kracht-conferentie gericht was op ondersteuning voor een gebeurtenis die ergens in de toekomst zou plaatsvinden.</p>

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Inhoudelijke conclusies

Algemeen

De zes vragen die aan dit onderzoek ten grondslag liggen, werden in paragraaf 3.2 beantwoord. Concluderend kunnen we zeggen dat alle bestudeerde Eigen Kracht-conferenties hebben geleid tot besluitvorming over plannen waarvan in de uitvoering hoofdpersoon of -personen, familie en verdere netwerk een belangrijke rol speelden. De professionele dienstverlening stond op de tweede plaats, zij werd ingezet daar waar dat strikt noodzakelijk was. En dat is precies wat Eigen Kracht-conferenties beogen.

De inzet van professionals bleek in vrijwel alle gevallen adequaat en effectief en zij zorgde mede voor continuïteit in de zorg en ondersteuning naar de klant. In de meeste conferenties werd de kracht van de sociale omgeving van de hoofdpersoon, diens familie en verdere netwerk, goed zichtbaar. De conclusie is dat door de werking van de kracht van het netwerk in veel gevallen een ondersteuningsproces in gang kon worden gezet dat de hoofdpersoon ruimte bood om zich te ontwikkelen, met een grotere kwaliteit van bestaan tot gevolg.

Niet altijd overigens was het volgens de hoofdpersonen van de conferenties de directe invloed van de conferentie die veranderingen in hun leven tot stand bracht. Verschillende malen is in interviews door hoofdpersonen opgemerkt dat veranderingen door andere factoren werden bepaald, zoals gebeurtenissen (bijvoorbeeld echtscheiding) of de autonome rol van een aandoening (bijvoorbeeld NAH). Maar ook dan waren er de indirecte effecten van de conferentie: de veranderde sfeer in de omgeving of de verkregen helderheid bij hoofdpersoon en andere mensen doordat dingen nu eens gezegd werden. Vaak was de conferentie aanleiding tot de start van positieve spiraalbewegingen.

In de uitkomsten van ons onderzoek wordt hiermee bevestigd wat onlangs door Hilhorst (2010) over Eigen Kracht-conferenties werd opgemerkt: het is een methodiek die breekt met 'de tragiek van de reddingsboei', gezin en netwerk de regie in handen geeft en 'samenredzaamheid' als sleutelwoord heeft.

De persoonlijke reactie van een betrokkene bij dit onderzoek, opgetekend tijdens een interview, ligt in het verlengde hiervan:

'Ik ben heel enthousiast over de Eigen Kracht-conferentie. Inmiddels heb ik het al meer gedaan. Het werkt vooral als de boel vastloopt, er komen dan steeds meer professionals, maar dat maakt het er niet beter op. Als er teveel dingen bij elkaar komen, zoals bij X (vader dementerend, moeder alcoholist, zichzelf licht verstandelijk beperkt, werkloos, geen inkomen, drankprobleem, zeer angstig en niet uit huis durven, geen enkel contact buitenshuis meer), dan is het ideaal om een Eigen Kracht-conferentie in te zetten.

Families lopen anders vast in de zorg, terwijl er geen beweging komt. Als het netwerk de schouders er onder wil zetten en het aandurft, is een Eigen Kracht-conferentie alleen maar positief.' (Consulent MEE Amstel en Zaan)

Eigen Kracht-conferenties en zorg- en ondersteuningsplannen

De centrale vraag in het onderzoek was: wat zijn de effecten van een plan dat tot stand komt door een Eigen Kracht-conferentie? Is een dergelijk plan effectief in het helpen van de

klant om de regie over zorg en ondersteuning in eigen hand te krijgen en te houden? En wat is de rol van MEE Amstel en Zaan hierbij?

Als er één punt is waarop de conferenties - of liever gezegd de perioden daarna - niet vlekkeloos verliepen, is het de uitvoering van de gemaakte plannen. In de helft van de tien conferenties kreeg men, aldus de geïnterviewde hoofdpersonen, datgene wat in de plannen was toegezegd, in de andere helft gebeurde dat voor een deel of in het geheel niet (zie paragraaf 3.2). Dat lijkt een magere resultaat. In de bredere peiling onder deelnemers aan de conferenties - in het kader van de zogenoemde standaard follow-up meting na drie maanden - was de score nog minder positief, zeker wanneer ze wordt vergeleken met landelijke uitkomsten uit de jeugdzorg (zie paragraaf 2.4).

We moeten ons hierbij wel twee dingen realiseren. In de eerste plaats gaat het bij het niet uitgevoerde deel van het plan om het aandeel van het *netwerk*, niet om dat van de *professionals*. Hoofdpersoon en netwerk hebben in die gevallen dus een proces doorlopen dat niet leidde tot (volledige) uitvoering van de plannen. Dat bij geen van de conferenties de afgesproken nabespreking plaatsvond heeft hier ongetwijfeld mee te maken. In de tweede plaats moeten we ons realiseren dat doelgroep (mensen met een beperking) en context (het werkgebied van MEE, dus het preventieve domein van de zorg) bijzonder zijn en processen en uitkomsten van conferenties dus niet zomaar vergeleken kunnen worden met bijvoorbeeld die in de jeugdzorg.

Het 'magere' resultaat van de uitvoering van plannen is wellicht het gevolg van die bijzondere doelgroep en context. Wat de doelgroep betreft, we hebben te doen met mensen (hoofdpersonen) van wie de vermogens en capaciteiten beperkt zijn. Het netwerk is dan extra belangrijk en kan sneller dan in andere situaties 'tekort schieten'. Wat betreft de context kunnen we ons de vraag stellen wat de rol van MEE Amstel en Zaan in het traject na de conferenties is geweest. Of wat die rol zou kunnen zijn wanneer een hogere opbrengst dan 50% conferenties met volledige uitvoering van plannen wordt verlangd. We kunnen hierover het volgende zeggen.

MEE is een organisatie die bij de Eigen Kracht *Centrale* de aanmelding voor een conferentie verzorgt en daarvoor en daarna, vanuit zijn sterke betrokkenheid bij de zorgvrager/cliënt, faciliterend en intermediair optreedt. Men ondersteunt bij het vinden van de juiste voorzieningen maar geeft zelf geen hulp en zorg. Als zodanig past de Eigen Kracht-conferentie op een natuurlijke manier uitstekend bij het takenpakket van deze organisatie.

De vraag is of in verband met de doelgroep waarop de conferenties betrokken waren, niet een actievere en minder afstandelijke positie en houding van MEE nodig is. Het betreft hier mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking (vaak een combinatie daarvan), die doorgaans langdurige ondersteuning nodig hebben. Men is op een andere manier kwetsbaar dan bijvoorbeeld klanten in de jeugdzorg. Eigen regie is als dominant thema aanwezig (vaak zijn het immers mensen die veel bevoogding hebben meegemaakt) maar voor deze mensen lastig in de praktijk te brengen. Ook het thema 'van exclusie naar inclusie' is vaak aanwezig. Anders dan in de jeugdzorg is er veelal geen sprake van een 'schuldvraag'.

In het onderzoek, vooral tijdens de interviews, is de behoefte aan meer fysieke aanwezigheid van MEE ook wel uitgesproken, bijvoorbeeld in de mededeling dat men gewenst had dat de MEE-consulent ook tijdens het besloten gedeelte van de conferentie aanwezig was geweest. Datzelfde geldt voor de eindfase van het contact tussen klant en MEE: hoewel MEE formeel klaar was met zijn werk, hadden sommige klanten er moeite

mee dat het contact werd beëindigd. Het eerder uitgesproken vermoeden dat er een relatie is tussen tevredenheid en duur van het contact met MEE (zie paragraaf 3.3) ligt in het verlengde hiervan.

4.2 Aanbevelingen voor MEE Amstel en Zaan

Vanuit het voorafgaande komen we tot een zestal aanbevelingen voor MEE Amstel en Zaan.

Aanbeveling 1: Ga door met Eigen Kracht-conferenties

Het blijven stimuleren en aanbieden van Eigen Kracht-conferenties voor mensen met een beperking is van groot belang. Eigen Kracht past goed bij deze doelgroep, op het niveau van de individuele klant maar daarnaast zeker ook op het niveau van de sector, waarin veel ontwikkelingen plaatsvinden die naadloos aansluiten bij het fenomeen van Eigen Kracht-conferenties (zoals de focus op kwaliteit van bestaan, burgerschap, zeggenschap en inclusie). Vanuit het perspectief van de Eigen Kracht-conferenties is de ondersteuning aan mensen met een beperking een vruchtbare bodem voor conferenties omdat het gelegenheid geeft tot inzetten van deze conferenties in het preventieve domein (zie ook Schuurman, 2008). In feite is preventie hier niets anders dan steeds een stap vooruit denken met het oog op kwaliteit van bestaan. Van preventie kan trouwens ook beslist sprake zijn als de persoon al geïndiceerd is, bijvoorbeeld in het geval van een persoon met een beperking die vanuit een zorginstelling zelfstandig is gaan wonen en eenzaamheid ervaart; een Eigen Kracht-conferentie kan dan een uitstekende stap zijn.

Aanbeveling 2: Zoek naar een strakkere verbinding tussen de Eigen Kracht-conferenties en de werkwijze van MEE Amstel en Zaan

De aansluiting tussen de Eigen Kracht-conferentie en de werkwijze van MEE Amstel en Zaan (hulpvraagverduidelijking, samenwerkingsplan met de klant, plan van aanpak) kan sterker. We bedoelen dan niet zozeer inhoudelijk (want dat wordt tijdens de conferenties wel voor elkaar gekregen) als wel in de borging en verdeling van verantwoordelijkheden, zoals neergelegd in het plan, na de conferentie.

Het blijkt dat tijdens Eigen Kracht-conferenties ontstane plannen in de periode daarna gemakkelijk kunnen 'verdwijnen', wat overigens goed te maken kan hebben met de specifieke doelgroep. Ontwikkel als MEE mogelijkheden tot ondersteuning vanuit de supportgedachte, die inhoudt dat je de ander voorbereidt en stimuleert tot zelfredzaamheid maar pas loslaat wanneer hij of zij daadwerkelijk zelfstandig verder kan. In de interviews werden als mogelijkheden voor MEE genoemd: het houden van een nabespreking niet volledig overlaten aan klant en netwerk, structurele follow-up (bijvoorbeeld door op gezette tijden contact op te nemen), aanwezigheid van een vaste cliëntondersteuner voor het traject na de conferentie en het geven van tips over wat voor stappen door klant en netwerk genomen kunnen worden.

Een dergelijke, wat langduriger bemoeienis met de klant kan in strijd worden gevonden met de doelen en taken van de MEE-organisatie maar hoeft dat niet te zijn. De uitdaging is om in het proces van planuitvoering een wat strakkere en wellicht langduriger begeleiding te bieden zónder over te nemen.

Aanbeveling 3: Wees duidelijk over wat men van MEE kan verwachten

Het is belangrijk om vanaf het eerste contact met klant en/of netwerk duidelijk te zijn over wat men van MEE kan verwachten en wat niet. Er was een conferentie waarin het voor

diverse conferentiegangers onduidelijk was wat binnen de mogelijkheden van MEE ligt en wat niet en dat zorgde voor teleurstelling en wantrouwen.

Aanbeveling 4: Wees alert op het bijzondere van een Eigen Kracht-conferentie voor mensen met een beperking

Mensen met een beperking hebben specifieke kwetsbaarheden, die gelegen zijn in bijvoorbeeld de beleving van het eigen lichaam, het besef van zichtbaarheid van de beperkingen door anderen (zich blootgegeven voelen), het ontbreken van overzicht in situaties en het onvermogen tot adequaat contact en communicatie met anderen. Door deze kwetsbaarheden moeten conferenties aan speciale eisen voldoen, zoals:

- Eenvoudig en helder taalgebruik, zowel tijdens de conferentie als in de informatie die vooraf wordt verspreid.
- Vormgeving op maat. De groep van mensen met een beperking is buitengewoon divers. Het verdient aanbeveling om persoonspecifieke zaken en wensen te inventariseren door aan het begin van het traject een moment in te bouwen waarop, samen met de klant en één of enkele nabije personen, systematisch wordt nagegaan waarop in de verschillende fasen rond de conferentie (aanloop, conferentie zelf, plan, verdere traject, nazorg) juist vanwege de beperking gelet moet worden.
- Adequate ondersteuning. Deze kan onder meer inhouden dat tijdens het besloten gedeelte van de conferentie toch een hulpverlener (consulent van MEE) aanwezig is.

Aanbeveling 5: Maak de uitvoering van de Eigen Kracht-conferentie meer flexibel

Aanbevelingen 2 (invoeging van de 'supportbenadering' in het traject en proces van de Eigen Kracht-conferentie) en aanbeveling 4 (conferenties op maat) vragen om een flexibeler vormgeving van de Eigen Kracht-gedachte en dus ook van de Eigen Kracht-conferentie, zowel in voorbereiding en uitvoering als in het vervolgtraject. De kernvraag hierbij is: hoe kan met respect voor het gedachtegoed van Eigen Kracht worden voldaan aan de behoefte van hoofdpersonen en netwerk aan meer ondersteuning? Het is nodig dat hierover het gesprek wordt aangegaan met de Eigen Kracht Centrale.

Aanbeveling 6: Stimuleer en start verdere kennisontwikkeling

Dit onderzoek heeft naast antwoorden op vragen ook nieuwe kennisvragen opgeworpen. MEE Amstel en Zaan kan een rol spelen - naar bijvoorbeeld andere MEE-organisaties, MEE Nederland en de Eigen Kracht Centrale - in het initiëren van onderzoek dat deze vragen beantwoordt. Belangrijke vragen zijn:

- Doen zich verschillen voor tussen zorg- en ondersteuningsplannen van klanten van MEE die uit Eigen Kracht-conferenties komen en plannen zonder Eigen Kracht-conferentie?
- Wat is de specifieke rol en opbrengst van de conferenties voor kinderen?
- Welke succes- en faalfactoren doen zich voor bij de uitvoering van de plannen die tijdens de conferenties zijn gemaakt?
- Wat zijn de effecten van Eigen Kracht-conferenties op lange termijn, in het bijzonder waar het gaat om de 'outcome' voor hoofdpersoon en netwerk, om de effecten voor ondersteunende organisaties zoals MEE en om de effecten voor de samenleving als geheel (bijvoorbeeld in termen van economische winst)?

Literatuurverwijzingen

EKC, Eigen Kracht Centrale (2010). *Opbrengst Eigen Kracht-conferenties: effecten en baten*. Zwolle: EKC.

Hilhorst, Pieter (2010). *Over Eigen Kracht*. Gesproken column ter gelegenheid van de première van de documentaire 'Met Eigen Kracht', op 6 januari 2010.

MEE Amstel en Zaan (2007). *Beter met eigen plan*. Projectbeschrijving. Amsterdam: MEE Amstel en Zaan.

MEE Amstel en Zaan (2009). *Op eigen kracht. Werkwijze Eigen Kracht-conferentie voor consulenten Volwassenen en jeugd*. Maart 2008, update juli 2009. Amsterdam: MEE Amstel en Zaan.

Schuurman, Martin (2008). *Momenten voor Eigen Kracht. Rapportage van het onderzoek naar de momenten voor Eigen Kracht-conferenties*. Voorhout: WESP.

WESP (2010). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2009*. Voorhout: WESP.